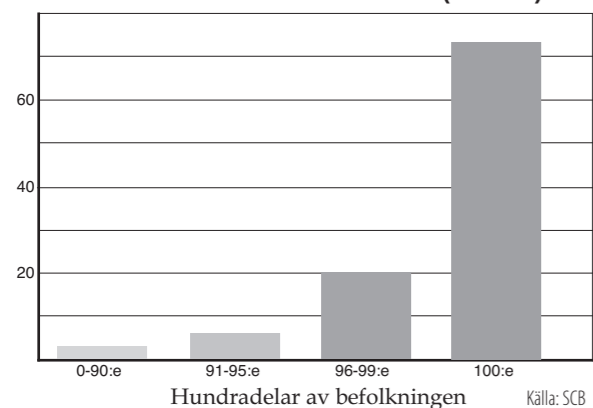
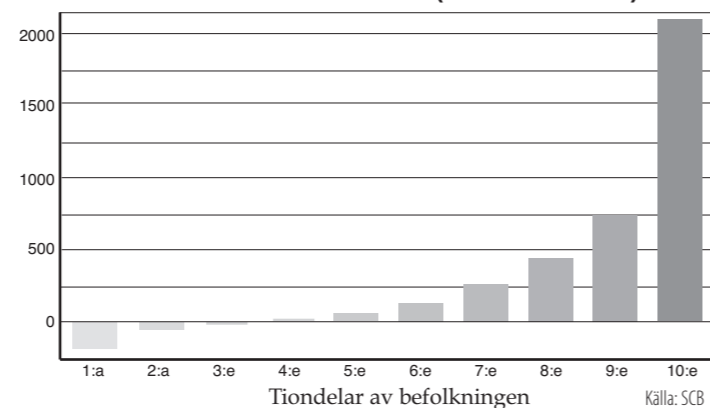

FÖRDELNING AV AKTIEFÖRMÖGENHET (PROCENT)

FÖRDELNING AV FÖRMÖGENHET (MILJARDER KRONOR)

Är alla förlorare?

I krisen visar sig klassamhället tydligare än någonsin. Vissa får sparken - andra får aktieutdelning.

TEXT: TOR HÄRNQVIST

I DEN PÅGÅENDE överproduktionskrisen finns många som hamnar i stora svårigheter. Ensamstående mödrar som blir arbetslösa, ungdomar som inte har någon a-kassa, neddragningar i offentlig sektor till följd av mindre kommunala skatteintäkter. Men är verkligen alla förlorare på krisen?

Det finns förvisso kapitalister som förlorar allt de äger, som byggt sina "imperier" på spekulation. Ivar Kruger var en sådan kapitalist, som i samband med 30-talsdepressionen tog sitt liv. Ett modernt fall är den tyske miljardären Adolf Merckle, vars affärsimperium hamnat i stora svårigheter, som i början av januari 2009 begick självmord.

I kristider är det arbetarklassen som drabbas absolut hårdast och som får bära krisbördan i form av arbetslöshet, minskade reallöner och otryggare arbetsförhållanden.

FÖR BARA NÅGOT ÅR sedan talade företagsledningarna om att alla lojalt skulle ställa upp

för företagen. Detta i tider då ordena rullade in och många företag i industrisektor gick för högtryck. Modeordet var "konjunkturpassad arbetstid", alltså att arbetarna skulle jobba närmast obligatorisk övertid för att kapitalisternas vinster skulle förbli ohotade. När beställningsorderna nu saknas och hela den kapitalistiska ekonomin står still är det som om den konjunkturpassade arbetstiden aldrig ens funnits. Istället för att gå ner i arbetstid och dela på jobben, sparar arbetarna ut på ett brutalt vis.

Den senaste tidens varsel och påföljande uppsägningar i Sverige är nog alla plågsamt medvetna om. Även i andra kapitalistiska länder sker samma utveckling. Ett exempel är USA där en halv miljon arbetstillfällen försvann bara under december månad. Kapitalismen visar samtidigt än en gång att den är oduglig för folkflertalets behov.

Regeringens politik för att motverka krisens följder lyser på det stora hela med sin frånvaro. Det möjliga undantaget vore dess program för att "rädda" bilindustrin, som i stort sett går ut på utlåningsgaranti till fö-

retagen för att värna aktieägarnas intressen. De som ställs arbetslösa kan räkna med snart sagt ingenting.

SAMTIDIGT SOM ARBETARE kastas ut i arbetslöshet kommer börsföretagen i Sverige att bara under våren dela ut 150 miljarder till redan välförsedda aktieägare. Vissa kapitalister har även erbjudit "kompromisser" där arbetarna ska acceptera lönesänkningar för att eventuellt slippa uppsägningar. Mer tydligt än så kan knappast klassamhället bli - arbetarkollektivet betalar aktieutdelningarna även när kapitalismen krisar. Vi kommunister för istället fram parollen: Pengarna finns, låt plundrarna betala - inga uppsägningar.

När vissa kapitalister vacklar väntar andra på att få en del av rovet. Ta Wallenbergfamiljens investentföretag Investor som exempel. De sitter med sprängfyllda kassor efter företagsförsäljningar och kommer säkerligen inte förhålla sig passiva när läge bjuds. Så kallade fusioner är vanliga i kristider och de leder till att kapital samlas hos ett färre antal starka kapitalister. ★

FAKTA

Ungas arbetslöshet

Redan före krisen var arbetslösheten bland ungdomar alarmerande hög. I juni 2008 var 43000 fler ungdomar arbetslösa än samma tid året innan. Främst hade arbetslösheten stigit bland ungdomar under 25 år där siffran var upp i 29,4 procent.

Mellan 1990 och 2007 har etableringsåldern, den ålder då tre fjärdedelar av en ålderskull har ett arbete, ökat från 21 till 27 år för män och från 20 till 29 år för kvinnor.

De moderna slavarna

TRÖTT? UTSLITEN? Prestationsångest? Många har gjort det själva och vissa skyr dem som pesten. Vilka är det jag pratar om? Jo, de som arbetar på callcenter såklart.

När jag i slutet av 2005, efter idogt arbetsökande fick beskedet om att jag skulle börja jobba som telefonförsäljare på ett företag i Karlstad så var det med blandade känslor. Givetvis var jag glad över att få slippa gå sysslolös och inte behöva befinna mig i arbetsförmedlingens klor, men å andra sidan så verkade jobbet inte direkt vara något för mig då jag hade väldigt svårt att se mig själv som den där "klämmiga" och "drivna försäljaren".

Baksidorna med arbetet skulle snart uppenbara sig, framför allt i form av psykisk stress, låg lön och senare även lättare fysiska åkommor. Detta är inget specifikt för just mig för enligt färsk statistik från Arbetsmiljöverket så uppger hela nittio procent av telemarketingarbetarna att de känt av kroppsliga besvär under den senaste månaden.

Den värsta påfrestningen vid arbete på ett callcenter är dock inte den fysiska utan den psykiska. Prestationskraven var höga och man hotades ständigt med att förlora sin garantilön för att bara få jobba för den urusla provisionslönen istället. Detta hände för flera av mina arbetskamrater och en del försökte få hjälp av det passiva och arbetarhatande facket Unionen. Dessa gav ständigt kalla handen och vägrade hjälpa dem varpå många, en efter en helt sonika slutade. När jag själv pratade med en representant för Unionen så betydde han att missförhållandena på arbetsplatsen var en fråga mellan "mig och min arbetsgivare".

VID PERIODER DÅ RINGLISTORNA vi använde oss av i det närmaste var tömda på nummer och produkterna vi sålde var oattraktiva så kunde försäljningsresultaten nästan vara lika med noll och det hände för flera jobbade att de under en hel arbetsdag inte tjänade så mycket som en krona. Med detta i åtanke så är resultatet från HTF:s undersökningen från 15 callcenters och cirka 250 personer föga förvånande och ständigt aktuella:

Sextio procent av callcenterarbetare har vid denna studie uppgett att de lider av stress. Lika många av arbetarna uppger också det vara stressande att cheferna har möjlighet att tjuvlyssna på dem. Trettio procent av de anställda uppger att cheferna tjuvlyssnar på deras samtal. Denna siffra tar jag mig själv fräckheten att benämna i yttersta underkant då jag som arbetat inom branschen några år nu vet att det snarare är mer regel än undantag att detta görs och det brukar oftast vara ett av de mesta stressande momenten i arbetet.

MED INDIVIDUELLT lönesättningssystem, låga löner och obefintliga arbetsrättsliga villkor på jobbet så kan det vara svårt att organisera sig. Jobbet ses som något som ska lämnas så snabbt som möjligt. Man bryr sig inte om att ta tag i sin arbetssituation och kämpa för bättre lön och bättre villkor på grund av rädslan över att förlora sin tillfälliga inkomst.

Dessvärre är inte verkligheten alltid lika vacker som dikten för det är många som har svårt att hitta nya jobb och fastnar på callcenter en längre tid. När jag frågade chefen på förra callcentret jag jobbade på om vi hade kollektivavtal och vilket fack man skulle gå med i fick jag till svars: "Det där behöver du inte tänka på. Över 130000 människor sysselsätter sig inom telemarketingbranschen idag och mindre än två procent av dessa har tecknade kollektivavtal". På ett sätt kan man väl säga att chefen hade rätt.

Det är inte Unionen eller någon annan fackförening som ska göra jobbet åt oss. Det är du och jag och våra arbetskamrater som ska organisera oss själva på arbetsplatsen, ta kamp mot cheferna och ställa krav, strejka och vara en nagel i ögat på dem om vi inte ska fortsätta leva som trötta, utslitna och underbetalda. ★

Mikael Kruse 24 år, marknadsanalytiker på ett callcenter

150 000 000 000 000

kronor kommer under våren 2009 att delas ut i aktieutdelning